Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: ”Peder Palladius' Danske Skrifter”, i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 31. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius01val-shoot-idm140153321051504.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

I.

ET halvt Aar efter, at Palladius havde udsendt Katekismen for Sognedegne, laa en Haandbog for Sognepræster færdigtrykt. I denne var - i Modsætning til i Katekismen - alle Dele af den tyske Original medtaget og i deres fulde Omfang. At Palladius, trods sit "suare embede oc store arbeyde oc største wledighed", oversatte og udgav "Enchiridion" saa kort efter Udgivelsen af Katekismen - og udgav den nøje svarende til Luthers Text uden at benytte sin egen Katekismusudgave, skyldtes sikkert Bugenhagen. Palladius' Katekismusoversættelse *1537* var, som vi har set foran (S. 3 f.), gennem Vormordsens Katekismus grundet paa den *latinske* Udgave af Luthers lille Katekismus, og denne afveg paa ikke faa Punkter fra den tyske Original; dertil kom, at Sakramentlæren var optaget i stærkt forkortet Form, og at Fortalen og Tillæggene slet ikke var medtaget. Men Bugenhagen fordrede, at der gaves Præsterne et Manuale, der var i Overensstemmelse med Luthers Original. I den lille Bog om lønligt Skriftemaal, som Palladius udgav nogle Maaneder efter Oversættelsen af Enchiridion, lærer vi Bugenhagens Fordring at kende gennem Palladius' egne Ord. Han skriver her i Fortalen: "Effterdi at vor kiære aandelige Fader/ Høglærd mand Doctor Joannes Bugenhagius Pomeranus/ for merekelige sagers skyld begerede aff alle Superintendenter i Danmarck och Norge/ at Enchiridion Lutheri motte bliffue al ene pro Manuali Da vil jeg aldrig encten tage der nogit fra/ eller legge der nogit til/ men lade det bliffue effter hans vilge oc begering". Palladius *lod* det blive efter 32 Bugenhagens Vilje og Begæring og udsatte "aff Tydske paa Danske denne lille Manual".

Vi skal nu undersøge, hvilke Kilder Palladius har brugt til denne Oversættelse. De Spørgsmaal, vi maa søge Svar paa, er følgende: 1. Hvilken *tysk* Udgave har han benyttet? 2. Har han ved Siden af den tyske Udgave brugt en *latinsk*, og da hvilken? 3, Har han bygget paa ældre *danske* Oversættelser eller Bearbejdelser, og da i hvor stort Omfang?